

NOVOSTI

Župna je zajednica otvorena svima – I malo ribe nahrani mnoštvo

SAMOSTAN SV. LUCE U ŠIBENIKU

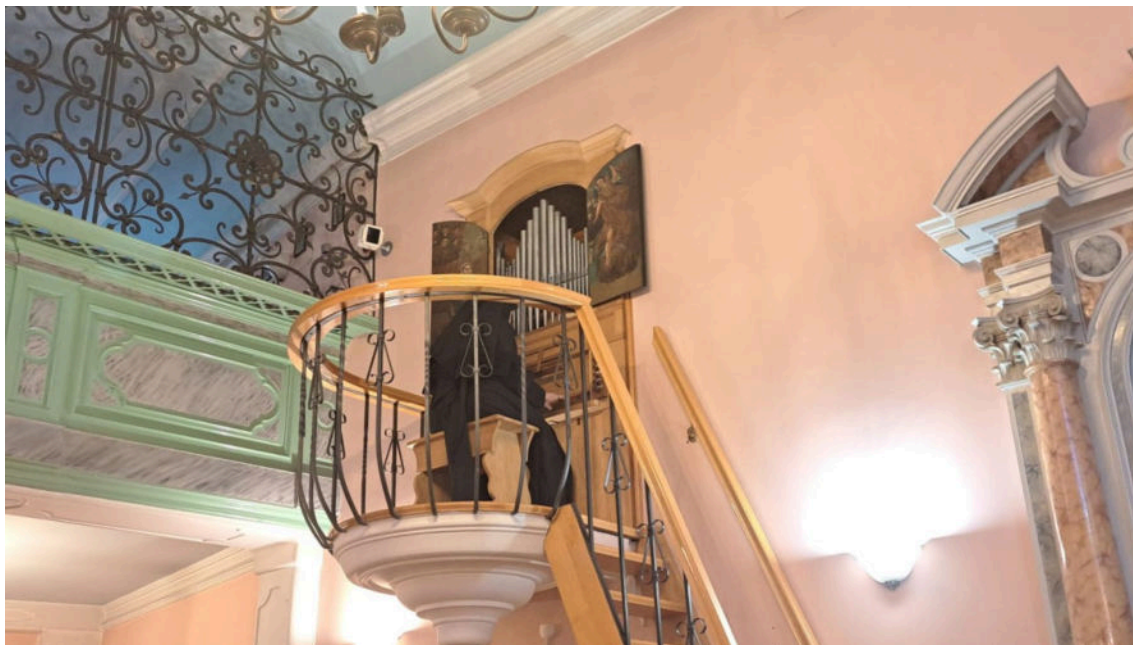
„Od sredine 9. st. Hrvati se duhovno i kulturno napajaju iz obilnoga benediktinskog vrela crpeći vrednote koje su oplemenjivale i još uvijek oplemenjuju hrvatski narod i njegovu duhovnu i kulturnu baštinu“, zapisao je svećenik dominikanac, povjesničar akademik Franjo Šanjek.

26.09.2025. / 13:40 / Neno Kužina

Crkva sv. Luce na šibenskoj Gorici nije župna, ali, uz crkvu sv. Lovre i sv. Ivana, u svakom pogledu obogaćuje katedralnu župu sv. Jakova. Stoljećima u crkvu svete Luce dolaze Šibenčani svih dobnih skupina, moleći s članicama benediktinskog samostana.

Dopuštenje za njegovo osnivanje dao je papa Urban VII. 1628., a samostan je utemeljen na blagdan svete Lucije 1639. izvršavanjem oporuke šibenskog trgovca Nikole Buronje kojemu je bila želja da u njemu žive siromašne djevojke. Odluka se poštivala, baš kao i geslo oca zapadnog redovništva, utemeljitelja benediktinskog reda sv. Benedikta, „*Moli i radi*“.

Tijekom stoljećâ je od Istre do Boke, pa i u kontinentalnom dijelu, postojalo više od 100 muških i pedesetak ženskih benediktinskih samostana, a danas je u Hrvatskoj svega jedan muški, dok su benediktinske koludrice nastanjene u Krku, Cresu, Rabu, Pagu, Zadru, Šibeniku, Trogiru i Hvaru. Godine 1996. ujedinile su se u Federaciju benediktinskih koludrica u Hrvatskoj „Blaženi Alojzije Stepinac“.

orgulje u crkvi sv. Luce u Šibeniku

Bile su godine kada su iza čvrstih samostanskih zidova živjele brojne redovnice. Bilo je vrijeme kada je jedno samostansko krilo na šibenskoj Gorici, ne voljom sestara, pretvoreno u osnovnu školu. Oduzeti prostor odavno je vraćen drevnoj redovničkoj zajednici, pa nema više galame i učeničkog nestašluka.

Sestre žive, rade i mole u miru, mada bi htjele više života svojih susjeda, domaćeg puka, pa, kao i nekad, snažnog nabijanja lopte da imaš osjećaj kako će se zid urušiti.

U ljubavi živjeti istinu Evandjelja

Cijela Crkva moli za svećenička i redovnička zvanja. Je li molitva dovoljna i može li samo ona promijeniti današnji negativan trend, pitam **časnu majku Fortunatu Spahija**, rođenu na Danilu, među arheološkim nalazištima i spomenicima?

„Naravno da sama molitva nije dovoljna, treba životom, radom u svakodnevnom, pa i najmanjim stvarima, u ljubavi živjeti istinu Evandjelja Gospodina našega Isusa Krista, biti njegovim svjedokom, da svima koji nas vide bude očito da smo djeca Svjetla i učenici ili učenice svetoga oca Benedikta.“

časna majka Fortunata Spahija

Sveti je Benedikt napisao Pravilo koje je mudar čuvar potrebne redovničke stege. Kako prihvatili tu stegu, kako se nosili s izazovima redovništva u klauzuri?

„Svaki poziv nosi svoje izazove, pa tako i redovnički, osobito život u klauzuri, ali, kako kaže sveto Pravilo, napredujući u monaškom životu i vjeri, srce nam se širi, pa s neizrecivom slatkoćom ljubavi hrlimo putem vječnom životu. Zato, ako nešto ili nekoga voliš, ništa nije teško, pa ni suočiti se s izazovima koje sa sobom nosi redovnički život, a mi ovdje slijedimo Onoga za kojim čezne duša naša, kao što kaže psalam: „Kao što košuta žudi za izvor vodom, tako duša moja čezne, Bože, za tobom.““

Dok razgovaram s časnom majkom, danas su u samostanu tek tri redovnice, uz nju, sestre **Gabrijela** i **Hilda**. Suglasnošću svoje poglavarice u Rabu, povremeno im se pridruži s. **Gertruda**, koja je rođena u Šibeniku.

Ima li bojazni da ih jednoga dana, kao redovničke zajednice, u Šibeniku neće biti?

Primjerice, zbog kuge 1648./1649. u samostanu je boravila tek jedna koludrica. „Nema straha, sad smo poput Abrahama, koji vodi sina Izaka na žrtvenik. Pouzdajući se u Božju volju, Gospodin će providjeti po svojoj volji nova monaška zvanja, monahe i koludrice, da mole i rade za hrvatski narod, da svoj život posvete Bogu i kroz žrtvu i odricanja koja sa sobom nosi ovakav život prinesu i približe Gospodinu cijelu našu domovinu.“

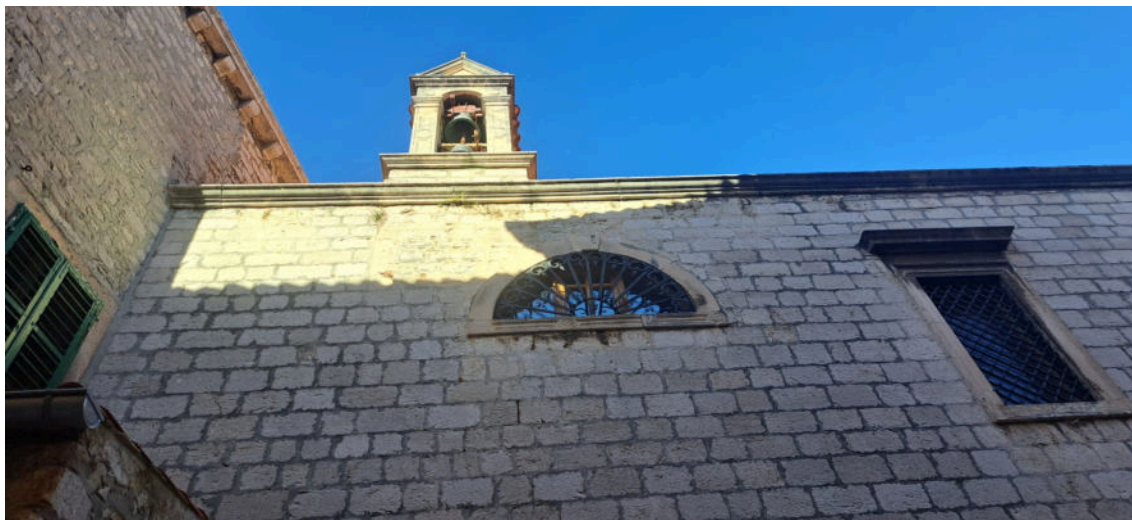
vjernici na nedjeljnoj misi u crkvi sv. Luce

Ne žale zbog izgubljenog prostora

Kćeri i sinovi sv. Benedikta bili su u Šibeniku i prije njegova osnutka godine 1066. Samo povijesni istraživači znaju da je tvrđava sv. Nikole na ulazu u šibenski kanal sv. Ante pustinjaka bila utvrda benediktinaca.

Ženski benediktinski red, koji je prigrlio plemićke djevojke i pučanke bio je u samostanu sv. Kate u Docu, dok su plemićke kćeri do kraja 19. st. nastanjivale samostan uz tadašnju crkvu Svetog Spasa, danas crkvu Uspenija Presvete Bogorodice, koja je odlukom kralja Aleksandra 1925. i službeno pripala Srpskoj pravoslavnoj Crkvi. Širina sestarskog srca nikada nije dopuštala žaljenje za svojim izgubljenim prostorom jer u crkvi se, bez obzira na titulara, Boga slavi.

„Bez obzira na obred, Rimski ili Istočni, nema vremena za žaljenje, a nema ni potrebe, jer svi zajedno, u jednom gradu, u jednoj državi, u jednoj vjeri, u jednoga Gospodina, slavimo Boga i zahvaljujemo iz dana u dan što nam daje priliku da mu na njegove svete poticaje odgovaramo iz dana u dan konkretnim djelima ljubavi.“

zvono na preslici na samostanskoj crkvi sv. Luce

Odgovarajući na pitanje kako je i za koga samostan sv. Luce otvarao vrata i što je značilo doći u benediktinski red i njihovu zajednicu, majka Fortunata odgovara:

„Samostan svete Luce je prema odredbi oporuke gospodina Nikole Buronje od početka primao siromašne djevojke ne samo iz grada, nego i šire, kao što je sveta Kata primala pučanke i plemkinje, a sveti Spas plemkinje. Doći u samostan značilo je upoznati sveto Pravilo, kao konkretan način življenja Evanđelja ljubavi, za početak, a nakon toga, nakon zrela razmišljanja i promišljanja, prihvatiti na svoja ramena stegu i jaram Pravila i života u zajednici. Jer početak svetog Pravila kaže, prva riječ: ‚Poslušaj o sine, pouke učitelja i prikloni uho svoga srca...‘“

S dva krila, samostan čine atrij, središnja dvorana, knjižnica. Više je puta bio dograđivan i pregrađivan. Obnovom u ovome stoljeću pronađen je romanički portal, stara romanička žbuka, te oslikane grede iz 16. st.

Skrb za duhovni rast

Čitatelje molim da mi ne zamjere što u ovoj prigodi želim dati malo osobnosti. Vratiti se u ranu mladost, kad me koludricama vodila majka da bi mi sestre po mjeri isplele džemper. Njihov svestrani ručni rad bio je samo jedan doticaj s vanjskim svijetom koji se zbog sestarskog pristupa svakome usjekao u sjećanje.

Sukladno mojoj dobi bilo je tu zanimljivih razgovora, dobrih savjeta i istinske skrbi za moj duhovni rast. Kao dugogodišnji katedralni ministrant ministrirao sam i u crkvi sv. Luce u kojoj su, uz ostale, mise tada služili katedralni župnik, kanonik dr. Vojko Devetak i tajnik petorice šibenskih biskupa don Josip Veljko Jadronja. Dobro pamtim blagdane sv. Luce 13. prosinca kada sam u rano jutro u

crkvi pjevao Lekcije, a nakon mise sestre su svećeniku i ministrantu poslužile čaj i prefine kolačiće.

kompleks Samostana sv. Luce – ponos Šibenika

Premda su od toga prošle mnoge godine, još je više prošlo otkako su koludrice imale školu koju su pohađale djevojke iz Šibenika i okolice.

„Bile su dvije, jedna, osnovna, djelovala je do 1920., kada je zatvorena odredbom Kraljevine Jugoslavije. U njoj su djevojčice učile čitati, pisati i sve drugo kao i u bilo kojoj današnjoj osnovnoj školi.

Druga, zanatska, tj. strukovna škola otvorena je 1924./1925. i djelovala je do Drugoga svjetskog rata. U njoj su djevojke učile vezenje, šivanje i krojenje. Kao i svaka obrazovna ustanova, njeno djelovanje u gradu značilo je da Šibenik ima posebno mjesto u ondašnjoj državi kao grad kulture i obrazovanja.

Imale smo i Dječji vrtić koji je počeo s radom iza Prvog svjetskog rata i bio je otvoren između dva rata, a s radom je nastavio 70-ih, do Domovinskog rata.“

A današnje poslanje?

„Kako zbog malog broja sestara više nismo u mogućnosti baviti se ručnim radom, pletenjem, vezenjem ili izradom Šibenskih kapa, danas u samostanu imamo mali gostinjac, maleni vrt u kojem se u jednom dijelu uzgaja povrće, a u drugom cvijeće, te suvenirnicu koja nudi nabožne predmete od kojih je određeni dio rad ruku sestara i marljivih žena.

U samostanskoj je zbirci, koja je otvorena po potrebi, **relikvija bl. Alojzija Stepinca**, njegova štola, koju je u svome kućnom pritvoru darovao novogradiškom uzniku, svećeniku Šibenske biskupije **don Tomi Bašiću**, inače

našem velikom prijatelju i dobročinitelju. Zbog toga smo veoma blagoslovljene i sretne, kao i zbog ostalih vrijednih umjetnina koje se ondje nalaze.“

skulptura Bogorodice s Djetetom od terakote iz 13. ili 14. st.

Mistični trenutci

S kakvim osjećajem u rano jutro, u crkvu sv. Luce, kao misnik, dolazi generalni vikar Šibenske biskupije **mons. Tomislav Subotičanec?**

„Dolazim s osjećajem iskrene zahvalnosti, jer doista je najljepše početi dan slaveći svetu misu. Nekako čovjek lakše svladava sve dnevne obveze i poslove kad zakorači u to darovano vrijeme ojačan i okrijepljen plodovima Kristova vazmenog otajstva. To je dar i blagoslov pred kojim možemo biti samo duboko zahvalni.

Lijepo je rano ujutro koračati pustim uličicama i uskim prolazima Šibenika koji se budi s prvim zrakama sunca. Osluškuješ odjek vlastitih koraka na kamenim pločama i pripremaš se u mislima za susret s Gospodinom. Rekao bih da su to gotovo mistični trenutci. A onda čovjek stupi u tu malu, simpatičnu samostansku crkvu koju ispunja monaški duh koludrica benediktinki.

Možda doživljavam vrlo subjektivno, ali čini mi se da su one na neki način ‚duša grada‘. Njihova kontemplativna molitva, koja je nama nevidljiva i nečujna, bdije već stoljećima nad ovim gradom i njegovim stanovnicima. U crkvi sv. Luce okupi se svakoga jutra po četvero, petero, katkad desetak vjernika. Nedjeljom bude i po petnaest do dvadeset. U klauzurnoj kapeli koja je izdvojena i postavljena bočno od oltara, tri su koludrice svakoga jutra.

Da, mala je to zajednica i za mene jedno novo iskustvo, ali vrijedno i lijepo. Naime, osjeća se u toj zajednici koja se okuplja kod sestara benediktinki jedna bliska, intimna povezanost i bratska blizina s vjernicima. Naravno, poseban je

to ambijent samostanske crkve u kojemu je drugačije slaviti misu nego li u nekoj župnoj crkvi ili katedrali gdje također misim svake nedjelje.“

mons. Tomislav Subotičanec propovijeda na misi

Biser za sve potrebite

Da je crkva sa samostanom sv. Luce, u kojoj se nalaze najmanje orgulje, možda i u Hrvatskoj, otvorena svim ljudima dobre volje, svjedoče i tri šibenske vjernice koje se od prije godinu i pol na ranoj nedjeljnoj misi koludricama pridružuju u pjevanju. Kako doživljavaju one koje je Bog, baš kao i svetog Benedikta, uzeo u svoju školu molitve, rada i ljubavi?

„Sestre u ovom samostanu doživljam kao zagovornice za ovaj grad“, govori **Irena Bura Lukić**, dodajući: „Zatvorene su unutar zidina, a cijeli grad je unutra s njima. Doživljam ih kao duhovne majke. Kad god nam što treba, uvijek su tu, otvorene za razgovor. Možete li zamisliti kakvu nam utjehu donose?“

Bez pretjerivanja, benediktinke su biser u ovome gradu za sve potrebite, željne Božje ljubavi, tople riječi, otvorena i radosna srca.

Kod majke Fortunate vidite najprije radosno srce Kristovo, ispunjenost Gospodinom. Osobno dolazim iz Župe Marijina Pohoda u Njivicama, gdje je crkva sv. Leopolda Mandića. Dolazim s prijateljicama tu da im budem podrška jer i sestre su podrška nama. Sjećam se, u našoj smo župi redovito molili za benediktinke, za duhovna zvanja u tom samostanu. Koliko mi molimo za njih, vjerujem da one puno više mole za nas.“

S čime povezati šibenske benediktinke i na što one mogu potaknuti nego na molitvu. Molitva, osobito za duhovna zvanja, na usnama je **Antoniji Aleksić**.

„Molim, molim i za moju kćer koju bih voljela vidjeti u samostanu ovakvoga tipa. To je nešto prekrasno, ali neka bude volja Božja“, veli nam sa suzom u oku Antonija. „Istina, malo ih je ovdje, ali pamtim onu kako *i malo ribe nahrani mnoštvo*. Srce je važno.“

na nedjeljnoj misi

I za **Helenu Bukić** redovnice su u Šibeniku golemo duhovno bogatstvo, a koludrice duša grada. „Preko njih osjećam dodir sv. Benedikta s geslom ‚Moli i radi‘. Nemojmo misliti da ga je lako provoditi. Potrebni su veliki napori za ispunjenje toga gesla, potrebna su odricanja. Ovaj poluzatvoreni red svjedoči o tome. Ljudi općenito, pa i vjernici, misle kako su sestre samostana sv. Luce u molitvi, zatvorene, prikraćene, a ne shvaćaju da je način na koji žive – veliko bogatstvo.“

Stazom do neba

nedjeljna misa

Koliko je **mons. Subotičanca** zainteresirala povijest šibenskih koludrica i dobra koja su preko tih vjernih moliteljica kroz dugu povijest iznjedrena?

„Kratko sam ovdje – tek četiri mjeseca – no uspio sam proučiti barem ono osnovno o povijesti šibenskih koludrica.

Zaista je zadivljujuća njihova povijest u Šibeniku koja je u pojedinim trenutcima znala biti itekako bremenita i teška, osobito u 17. st. kad su gotovo sve koludrice pomrle od kuge. Trpjele su od ratnih stradanja, stranih osvajača, požara, bolesti, gladi, ali sve vrijeme su se održale i njihovo je djelovanje u Šibeniku iznimno bogato i plodonosno.

Nedavno sam dobio knjigu autorice **Ane Plenča**: *„Stazom do neba – kulturna baština, povijest i nasljeđe šibenskih benediktinki“*, koju pozorno čitam. Nadam se da neću pretjerati ako kažem da se grad Šibenik, njegova povijest i ljepota ne mogu istinski upoznati i doživjeti ako se ne upozna sestre benediktinke, njihov monaški život i prisutnost njihova duha u ovom prelijepom drevnom gradu.“

samostanski vrt

Nerasakidive su veze samostana s katedralnom župom. „Blizina katedrale doista nam puno znači jer nas podsjeća na zajedništvo koje imamo s pastirom naše biskupije, ocem biskupom i svećenicima koji u njoj služe, a dolaze i u našu crkvu slaviti svetu Euharistiju. Sve one koji i k nama dolaze na misu doživljavamo uistinu braćom i sestrama“, poručuju šibenske benediktinke.

Tekst i fotografije: Neno Kužina

Tekst je dio novinarskoga projekta „Župna je zajednica otvorena svima“, objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Ključne riječi: [AEM](#) [benediktinke](#) [Neno Kužina](#) [sestre benediktinke sv. Luce](#) [šibenik](#)
[tomislav subotičanec](#)

Stock images by DepositPhotos
Daljnje korištenje vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje izdavača.
Sva prava pridržana © 2018 - 2025 Hrvatska katolička mreža